

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гумантарний університет
Факультет документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій**

**АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.**

Рівне – 2021

УДК: 373

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 5 від 27.05.2021 р.)

Редакційна колегія:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Дейнега Олександр Вікторович – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Юхименко-Назарук Ірина Анатоліївна – доктор економічних наук, професор, декан факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ;

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;

Поліщук Наталія Валодимирівна – доктор філософських наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;

Дупак Надія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;

Фещук Юрій Вікторович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;

Герасименко Олександр Анатолійович – кандидат історичних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ.

Рецензент:

Савченко Лариса Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти ДВНЗ (Криворізький Національний університет);

Шевців Зоя Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти (Рівненський державний гуманітарний університет).

Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів. Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (м. Рівне, 28 квітня 2021 року). Рівне: РВВ РДГУ, 2021. 140 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів”.

Розглядаються актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки фахівців профільної та вищої освіти, сфери обслуговування (Готельно-ресторанної справи), вимоги сучасної школи до якісної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, можливості впровадження сучасних педагогічних технологій у систему підготовки компетентного фахівця вищого навчального закладу.

Збірник призначений для науковців, викладачів, магістрів, здобувачів вищої освіти, а також для широкого кола читачів.

ЗМІСТ

<i>Герасименко О.А.</i> Реалізація та зміст дисципліни «Основи техніки і технологій» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	5
<i>Герасименко О.А., Коваль В.В.</i> Особливості використання методу наочності під час формування в учнів 7-8 класів вміння оздоблювати вироби різьбленням на уроках трудового навчання.	8
<i>Дупак Н.В.</i> Теоретико-методологічні засади професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи у контексті євроінтеграційних процесів.	14
<i>Жукова А.М.</i> Загальні концептуальні засади формування професійно-педагогічної компетентності у майбутніх педагогів.	19
<i>Кирильчук Ю.В.</i> Активізація навчально-пізнавальної діяльності особистості як необхідна умова підвищення якості підготовки майбутніх вчителів технологій.	25
<i>Кирильчук Ю.В., Лесковець А.М.</i> Теоретичні засади розвитку просторового мислення в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології» з використанням компетентнісно-орієнтованих технологій.	29
<i>Лісова С.В.</i> Особливості ефективної професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи в умовах вищого навчального закладу.	33
<i>Літвінчук С.Б.</i> Професійна підготовка майбутніх фахівців-аграріїв в контексті викликів сьогодення.	39
<i>Мойсеєць К.В.</i> Текстова вишивка як елемент кодування слів.	42
<i>Парфенюк О.В.</i> Аналіз графічної підготовки здобувачів вищої освіти у ЗВО України та зарубіжжя.	49
<i>Поліщук Н.В., Гречко В.О.</i> Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання та фахівців сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа) при вивченні дисципліни «Основи проєктування та моделювання».	54
<i>Поліщук Н.В., Крупич В.Р.</i> Основи дизайну у професійній діяльності педагога професійного навчання та фахівця сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа).	62
<i>Саванчук О.А.</i> використання сучасних прогресивних технологій у формуванні творчої компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.	70
<i>Симонович Н.В., Варфоломєєв Д.І.</i> Змістова характеристика проєктно-технологічної компетентності учнів старших класів та її розвиток у процесі трудового навчання.	75
<i>Симонович Н.В., Король О.В.</i> Формування підприємницької компетентності учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології».	80
<i>Сингаївський Д.В., Бохін Я.С.</i> Теоретичні основи розвитку графічної компетентності в учнів старших класів на гурткових заняттях з технічної творчості.	84

Улітіна К.А. Професійна підготовка фахівців у вищих закладах освіти в контексті Болонського процесу.	88
Фещук Ю.В., Боюка Ю.А. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням SMART-технологій.	91
Фещук Ю.В., Герасименко О.А. Використання методу вправ у процесі вивчення профілю «Основи дизайну» в 10-х класах.	94
Фещук Ю.В., Качинська І.М. Теоретичні аспекти розвитку вмінь розробки конструкторської документації в учнів старших класів на заняттях предмету «Технології».	99
Шурин О.І. Реалізація ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх учителів технологій.	103
Яницур М.С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	106
Яницур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	114
Яницур М.С., Кручик О.В. Професійна спрямованість учнів старших класів яка розвивається в процесі профільного навчання.	121
Яницур М.С., Максименко І.М. Професійні наміри старшокласників та їх розвиток у процесі профільного навчання.	128
Яремчук І.А. Формування професійних компетентностей сучасного вчителя трудового навчання.	133
Відомості про авторів.	137

Список літератури:

1. Державний стандарт – запорука якісної освіти (пост. КМУ від 23 листопада 2011р. № 1392). Трудова підготовка в сучасній школі. 2012. №2-3. С. 2-8.
2. Олефіренко Т.О. Формування графічної компетентності у майбутніх учителів технологій [Рукопис]: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: Національний унів-т біоресурсів і природокористування України, 2011. 20 с.
3. Про впровадження пілотного проекту «Learnin – SMART навчання»? Наказ МОН №812 від 12.07.12 року. URL: <http://osvita.ua> (дата звернення 02.11.2020).
4. Навчальна програма «Технології 10-11 класи. Рівень стандарту, академічний рівень» (авт.: А. Терещук та інші). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення 02.12.2020).
5. Smart-освіта: ресурси та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 16-17 жовтня 2014 р.): тези доповідей. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 350 с.

УДК: [373.5016:331(07)]:005.591.6**Ю.В. ФЕЩУК**

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри професійної освіти,

трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

О.А. ГЕРАСИМЕНКО

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014.10. Середня освіта(Трудове навчання та технології);

кандидат історичних наук,

доцент кафедри професійної освіти,

трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

**ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ВПРАВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРОФІЛЮ
«ОСНОВИ ДИЗАЙНУ» В 10-Х КЛАСАХ**

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Становлення ринкових відносин у суспільстві окреслює необхідність якісної підготовки фахівців нової генерації, здатних забезпечити конкурентоспроможність вітчизняної продукції шляхом удосконалення її естетичних якостей. Досвід розвинених держав засвідчує, що дизайн як ключовий елемент сучасної економічної політики забезпечує її усталеність і конкурентні переваги у світовому ринковому просторі й визначає особливі вимоги до системи професійної підготовки дизайнерів, розвитку їхньої проектної культури [4].

Технологічно зумовлена професійна дизайн-освіта стає невід'ємною складовою українського національного дизайну і сприяє активізації не лише мистецької, але й академічної дизайн-освіти «... академічна дизайн-освіта є актуальною науковою проблемою. Є необхідність у розробці психолого-педагогічних умов, сприятливих для становлення академічної дизайн освіти поруч із технологічною і мистецькою» [3]. Варто зазначити, що в перелік програмового забезпечення профільного навчання у 10-12 класах загальноосвітньої школи включено курс «Основи дизайну», у якому запропоновано учням вибір профілів промислового, графічного, ландшафтного дизайну, дизайну костюма і дизайну середовища. Отже, особистісно-зорієнтована парадигма української освіти, гуманізація змісту профільного і професійного навчання вимагають соціокультурного підходу до методики викладання навчальних предметів з освітніх галузей «Технологія».

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблеми сучасної освіти у напрямку дизайну є надзвичайно актуальними. Особливостям дизайну, історичному становленню та розвитку сучасної дизайн-освіти в Україні присвячено низку досліджень О. Боднара, О. Бойчука, О. Генесаретського, В. Даниленка, Д. Кравича, Г. Кур'єрової, Є. Лазарева, С. Мигалю, В. Сидоренка, О. Трошкіна, О. Фурси та ін. Важливе значення в контексті базових засад та історичної наступності дизайнерської освіти мають праці присвячені розвитку ремісничої та художньо-промислової освіти в Україні науковців Л. Волошиної, Д. Козубовського, Г. Максиська, І. Небесника, П. Татіївського, Р. Шмагала та ін. [2].

Формування цілей статті (постановка проблеми). Розкрити сутність методу вправ у технологічній освіті учнів старших класів та висвітлити методику вивчення теми «Шрифт, як складова образно-знакової системи» профілю «Основи дизайну» в 10-му класі з використанням методу вправ.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В. Омелянєнко та А. Кузмінський. зазначають, що вправи – це метод виховання, що передбачає планомірне, організоване, повторюване виконання певних дій з метою оволодіння ними, підвищення їх ефективності і формування вмінь та навичок. Вправи мають бути пов'язані зі залученням вихованця до конкретної діяльності, яка має певний сенс у його повсякденному житті. Це ні в якому разі не повинно перетворюватися в муштру [1, с. 226].

М. Янцур вказує, що вправи у профільному навчанні – це багаторазове цілеспрямоване повторення певних дій для формування і вдосконалення вмінь і навичок поводження з технікою і виконання технологічних трудових процесів. В різних умовах навчання вправа є або єдиною процедурою, в рамках якої здійснюються всі компоненти процесу навчання – усвідомлення змісту її дії, її

закріплення, узагальнення й автоматизація, – або однією з процедур поряд з поясненням і заучуванням, які передують вправі й забезпечують початкове усвідомлення змісту дії та її попереднє закріплення [5, с. 304].

Відповідно характеру матеріалу, що вивчається, виділяють вправи з ознайомлення з технікою і формування навичок з її користування; виконання ручних і машинних технологічних операцій; порівняння і застосування технічної і технологічної документації; відпрацювання вмінь і навичок вимірювання; дотримання санітарно-гігієнічних вимог і вимог безпеки праці.

За способом діяльності учнів на уроках розрізняють розумові, моторно-рухові і комбіновані вправи.

В залежності від основних дидактичних завдань, що вирішуються на цьому етапі навчання на уроці, вправи поділяються на перевірочні, закріплюючі, підготовчі.

За організацією діяльності учнів на уроці вправи поділяються на фронтальні, групові (бригадні) та індивідуальні.

Вправи повинні виконуватися учнями продумано, з чітким розумінням мети майбутньої роботи, способів її здійснення. Свідоме виконання учнями вправ передбачає ознайомлення з суттю, виробничим призначенням і технікою виконання операції або процесу, які опановують. За такої підготовки до роботи школярі набувають знань з основ наук, намагаються краще виконувати трудові операції, продумують можливість вдосконалення в них.

До системи вправ, мета яких полягає в ознайомленні з технікою і формуванні навичок поводження з нею, повинні входити вправи з ознайомлення з основними прийомами та операціями виконання графічних операцій [5, с. 305].

Для ефективної реалізації нашої методики нами було створено систему вправ для вивчення теми «Шрифт, як складова образно-знакової системи» профілю «Основи дизайну» але, враховуючи обмеження у викладі матеріалу, розкриємо методику використання системи вправ на прикладі практичного заняття.

Під час практичної роботи ми застосуємо картки завдання з тренувальними вправами для набуття навичок з аналізу ретроспективи розвитку писемності і суспільства у різні історичні епохи у стандартних умовах за інструкцією та завданням.

Вправа 1. (тренувальна). Мета – розвиток умінь і навичок визначення відповідності форм графічного зображення окремих літер алфавіту до графічних об'єктів та їх співставлення.

Необхідно прочитати зображення та виявити види літер, проаналізувати їх форму, далі проаналізувати форми зображень та виявити подібні форми до запропонованих літер. Далі за допомогою лінії з'єднати типові форми зображень котрі відповідають формам літер.

Враховуючи попередній досвід що до асоціативного мислення та застосування форм у повсякденному житті, ця вправа націлена на те, щоб діти

усвідомили та пересвідчилися у можливостях використання форм літер у творчій діяльності графіка та побачили варіанти застосування прийому формотворення згідно характерної форми літери та її інтерпретації за зразком. Це збагатить їх знання щодо графічного формотворення у процесі подальшої творчої роботи.

Вправа 2. (тренувальна). Мета – розвиток умінь і навичок визначення змісту застосування піктографічних знаків та усвідомлення особливостей застосування піктограм.

Завдання до вправи подане у формі ребусу. Спочатку необхідно ознайомитись зі змістом завдання. Далі необхідно проаналізувати покроково кожен піктограму у ребусі та виявити її зміст. Попередньо діти розгадували такого типу ребуси, але нагадуємо їм правила їх виконання (демонструю на інтерактивній дошці з використанням ПК та мережевого обладнання за посиланням <https://dprvrn.ru/uk/kak-razgadyvat-rebusy-s-bukvami-i-zapyatymi-pravila-razgadyvaniya-rebusov/>). Розв'язавши окремо кожен елемент ребусу спробуємо скласти інформацію у єдине ціле.

Вправа націлена на розвиток мислення, уяви, пам'яті та усвідомлення того, як широко застосовують піктограми у сучасному інформаційному середовищі. Завдання тренує вміння читати різні види піктографічної інформації та збагачує знання, що до можливостей використання піктограм у творчій діяльності графіка.

Вправа 3. (тренувальна). Мета – сформувати вміння визначати літературні твори за характерними піктографічними знаками і їх формами, котрі відповідають дійовим особам.

Завдання подане у формі малюнка з характерними формами дійових осіб відомих дітям українських народних казок. Спочатку необхідно прочитати форми та асоціювати їх у пам'яті з відомими формами персонажів. У пам'яті провести підбір персонажів з відомими персонажами казок. Проаналізувати та порівняти у пам'яті щоб не було збігів з іншими завданнями поданими на рисунку. Визначившись з варіантами відповіді вписати їх у відведене поле.

Дана права розвиває та тренує мислення, уяву, пам'ять. Спонукає зрозуміти важливість проробки та використання характерних образів у процесі створення графічної форми дійових осіб до літературних творів під час оформлення різного типу друкованих видань.

Вправа 4. (тренувальна). Мета – сформувати та розвивати вміння читати та розуміти графічні орнаменти з використанням словника піктографічних написів.

Для виконання вправи на картці-завданні необхідно прочитати 3 декорованих орнаментом керамічних об'єкта періоду трипільської культури знайдених на теренах України. Аналізуємо кожен виріб окремо за такою структурою:

- перше – визначаємо окремі елементи орнаменту да зарисовуємо їх у визначеній клітинці так, щоб залишити місце на опис змісту орнаменту в цілому;
- друге – визначаємо зміст окремих елементів орнаменту використовуючи словник тлумачення символів та записуємо їх навпроти замальованого знаку;
- третє – інтерпретуємо припущення тлумачення змісту орнаменту в цілому.

Вправа націлена на закріплення знань що до особливостей використання нашими пращурами письма з використанням піктограм, мнемограм чи петрогліфів через орнаментальні мотиви. В процесі виконання вправи ми формуємо уміння читати та розуміти мову предків. Набуті знання і уміння необхідні для подальшої роботи графіка, як в розумінні та усвідомленні застосування такого типу графіки, умінні її читати та декодувати, та можливостях застосування такого типу образів у майбутній творчій діяльності.

Вправа 5. (тренувальна). Мета – сформувати уміння визначити види історичного типу шрифту.

Вправа подана у формі картки-завдання у якій подані зображення різних шрифтових гарнітур. Зверху вказані назви історично сформованих шрифтових інтерпретацій. Вам необхідно проаналізувати зображення видів шрифтових зображень та напроти назви шрифту вписати букву з зображення, яке, на Вашу думку, відповідає його змісту.

Вправа націлена на закріплення знань що до сформованих видів та характерів графічних зображень шрифтів у різні історичні епохи. В процесі виконання вправи ми формуємо уміння читати, розрізняти та виокремлювати типи та види історично усталених форм графічного зображення шрифтів. Набуті знання необхідні для подальшої роботи графіка, як в розумінні та усвідомленні використання різних шрифтів у різні періоди історії, а уміння їх визначати та розрізняти необхідні у майбутній творчій діяльності.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отож, специфіка використання різних вправ полягає у їх повторенні на різних заняттях, та постійне введення незначної кількості нових вправ. Допомагають нам у цьому, детально розроблені інструкції з використанням карток-завдань (як рекомендується у програмі) та спеціально підібраний асортимент матеріалів та завдань від простого до складного. Дана методика дозволить закріпити набуті знання та формувати стійкі уміння і навички з теми «Шрифт, як складова образно-знакової системи».

Список літератури:

1. Омелянєнко В.Л., Кузмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 415 с.

2. Прусак В. Становлення та розвиток дизайн-освіти в Україні кінець XX – початок XIX ст. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2017. Вип. 31. С. 71-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnam_2017_31_8
3. Тименко В.П. Становлення академічної дизайн-освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Науковий журнал*. Вип.31 Житомир, 2007. С.63-67.
4. Фурса О.О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина XX початок XXI століття): монографія; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Луганськ, 2012. 447 с.
5. Янцур М.С. Основи теорії технологічної освіти: навчальний посібник: курс лекцій: для студентів напряму підготовки «Технологічна освіта» та спеціальності «Середня освіта. Трудове навчання та технології». Рівне: РВВ РДГУ, 2018. 508 с.

УДК: [373.5.016:331(07)]:621.37

Ю.В. ФЕЩУК

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

І.М. КАЧИНСЬКА

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.10. Середня освіта(Трудове навчання та технології),
Рівненський державний гуманітарний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВМІНЬ РОЗРОБКИ КОНСТРУКТОРСЬКОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА ЗАНЯТТЯХ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. У Державних стандартах освітньої галузі «Технологія» зазначено, що в закладах загальної середньої освіти учні ознайомлюються з проектно-технологічною діяльністю з опорою на знання з основ наук [2]. Важливим елементом цієї діяльності є вміння розробки учнями конструкторської документації на вироби. Розвитку цього вміння приділяється незначна увага педагогами в теперішній час. Проблема існує оскільки вчителі трудового навчання та технологій, недостатньо часу приділяють конструкторському етапу проектно-технологічної діяльності. Однак саме під час проектування і виготовлення виробів за творчим проектом учень має максимум можливостей для власної діяльності, де він проявляє: наполегливість, організованість, дисциплінованість, зібраність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення

Наукове видання

АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.**

Упорядники: Герасименко Олександр Анатолійович,
Дупак Надія Василівна,
Поліщук Наталія Володимирівна,
Симонович Наталія Василівна,
Фещук Юрій Вікторович

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Лісова С.В.

Здано до набору 19.04.2021 р. Підписано до друку 26.05.2021 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 11,1.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету,
33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12